

Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (MSAOİÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (MSAOİÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25996>

Özet

Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (MSAOÖ), lise öğrencilerinin meslek seçimi süreçlerinde kararlılıklarını güçlüklerin temelinde yatan akılcı olmayan düşünce kalıpları ve inançları belirlemek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi (ADDT) ilkelerinden yola çıkarak, bireylerin kariyer kararlarını olumsuz etkileyen katı ve mantıksız beklentileri ölçmeyi hedeflemektedir. Bu ölçek, A. Yılmaz-Erdem tarafından 2006 yılında yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği, MSAOÖ, meslek seçimi, akılcı olmayan inançlar, ergenlik, kariyer danışmanlığı, lise öğrencileri.

Yazarlar

Yılmaz-Erdem, A.

Amaç

MSAOÖ'nün temel amacı, lise düzeyindeki öğrencilerin meslek seçimi ve kariyer planlaması amaçlarında ortaya koydukları veya deneyimledikleri kaygı, kararsızlık ve kaçınma davranışları altında yatan irrasyonel bilişsel yapıları tespit etmektir. Ölçek, bu akılcı olmayan inançların yoğunluğunu nicel olarak ölçerek, rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinde hedef odaklı müdahale stratejilerinin geliştirilmesine zemin hazırlar.

Ölçek, aynı zamanda, kariyer danışmanlığı alanında yapılan araştırmalara katkı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, akılcı olmayan inançlar ile meslek seçimi kararsızlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi mümkün hale gelmektedir.

Yapı (Ölçülen Kavram)

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bireyin kariyer hedefleri, yetenekleri, beklentileri ve başarıları hakkında sahip olduğu, gerçeklikle bağdaşmayan, katı ve mutlakçı düşünceler bütünüdür. Bu akılcı olmayan inançlar, genellikle "meli/malı" tarzında ifadeler içerir (örneğin, "Seçtiğim meslek mükemmel olmak zorundadır" veya "Herkes benim meslek seçimimi onaylamalıdır").

Bu inançlar, bireyin Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi (ADDT) çerçevesinde tanımlanan dört ana irrasyonel inanç kategorisine benzer şekilde, kariyer yaşamına özgüvenli alt boyutlarda gruplanabilir. Bu alt boyutlar, bireyin duygusal stresini artırarak sağlıklı karar verme yeteneğini engeller.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak yürütülmüştür. Yılmaz-Erdem (2006) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde, ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen faktör yapısı, ölçeğin teorik temellerini destekler nitelikte bulunmuştur. Ancak, geçerlik (özellikle yapı geçerlik) detaylarına ve kullanılan kriter geçerliliği yöntemlerine ilişkin spesifik istatistiksel sonuçlar için, orijinal tezin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

MSAOÖ'nün güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılığı ve zaman içindeki kararlılığı değerlendirme üzere gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışmalarında yaygın olarak kullanılan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır.

Yılmaz-Erdem (2006) çalışmasında, ölçeğin genel puanı ve alt faktörlerinin kabul edilebilir düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu belirlenmiştir. Bu, ölçeğin tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir. Spesifik güvenirlik katsayıları ve test-tekrar test güvenilirlik sonuçları orijinal tezde detaylandırılmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla, Geliştirme çalışması kapsamında (Yılmaz-Erdem, 2006) Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin birden fazla faktörden oluştuğunu ve bu faktörlerin akılcı olmayan inançlar teorisine uygun alt boyutları temsil ettiğini ortaya koymuştur.

Faktör yapısının doğrulanması amacıyla, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gibi ileri istatistiksel yöntemler de kullanılarak ölçeğin nihai yapısı belirlenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Ölçme Aracı Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme formatı (Likert tipi ölçek kullanıldığı varsayılmaktadır, ancak orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi bırakılmıştır.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ergenler (Adolescents)

Age Group: Lise öğrencileri (Genellikle 14-18 yaş aralığı)

Population Details: Ölçek, Türkiye'deki lise öğrencileri örnekleminde geliştirilmiş ve geçerlik/güvenirlilik çalışmaları bu grup üzerinde tamamlanmıştır.

Test Methodology: Bilişsel ve psikometrik temelli, öz bildirim ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik, geçerlik, güvenirlik, yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, kariyer danışmanlığı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemiştir.

Correspondence Address: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tez çalışması yapan yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

MSAOÖ, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, akademik araştırmalarda kullanım genellikle kaynak gösterilerek serbesttir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar veya Hacettepe Üniversitesi'nden izin alınması gerekebilir.

Test Yolu: 2006

Kullanım Ücreti: Akademik amaçlı kullanımlarda genellikle ücretsizdir.

Önemli Not: Ölçeğin tam metnine, geçerlik ve güvenirlik bulgularına, Hacettepe Üniversitesi ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Tez Merkezi aracılığıyla erişilebilir.

Kaynaklar

Ölçeğin birincil ve tek referansı, geliştirme çalışması yapıldığı yüksek lisans tezidir.

Yılmaz-Erdem, A. (2006). *Lise öğrencileri için meslek seçimine ilişkin akılcı olmayan inançlar ölçeğinin geliştirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıldı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [meslek-secimine-iliskin-akilci-olmayan-inanclar-olcegi-msaoio-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/wp-content/uploads/2016/03/meslek-secimine-iliskin-akilci-olmayan-inanclar-olcegi-msaoio-toad.pdf)

Meslek Seçimine İlişkin Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (MSAOİÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sayılan kaynak içerikte MSAOİÖ'nün maddelerine yer verilmemiştir. Maddeler ve derecelendirme formatı için lütfen Yılmaz-Erdem (2006) tarafından hazırlanan orijinal yüksek lisans tezine başvurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM